

Ноте од којих се Фејсбук усијао

Фестивал „Бунт” показао је да постоји критична маса. Бацили смо у празно 13 година након промена. Немамо времена да чекамо икс година да се ствари промене. На свим концертима се стајало. Очекујемо озбиљне реакције и министарства културе и града. Нећемо одустати од борбе, а у следећој фази раширићемо се по Србији – каже флаутиста Љубиша Јовановић

ИНИЦИЈАТИВЕ

Мирјана Срејеновић

Први фестивал класичне музике под називом „Самоодбрана уметности”, у организацији Београдског удружења непослушних талената (БУНТ) настао је спонтано, у тренутку када су музичари схватили да се не зна програм Бемуса, двадесет дана пре почетка овог најстаријег фестивала уметничке музике код нас, и да нема средстава за фестивалске концерте. Позвали наше уметнике из иностранства и колеге из региона, покренули (без дотација државних институција) свој фестивал и за публику свирали бесплатно.

Први човек фестивала, флаутиста Љубиша Јовановић каже да су музичари успели да пробуде главни град:

– Идеја је да се скрене пажња институција и да се конкурси не организују у септембру, а одлуке о конкурсима доносе у мају. Имамо више од 13.000 посета на сајту, Фејсбук се усијао. Фестивал је показао да постоји критична маса, да имамо људе којима је стало. На свим концертима се стајало. Публике има и очекујемо озбиљне реакције и министарства културе и града. Нећемо одустати од борбе, а у следећој фази раширићемо се по Србији – прича Љубиша Јовановић. Он се нада је ово први и последњи „Бунт” на ком се свира без хонорара.

Фестивал представља и реакцију на стање у култури, на „мрву” од 0,62 одсто од националног буџета, колико се годишње издваја за културу, што је, као што и врапци знају, на репу европских и регионалних дешавања.

– Музичка култура је запуштена, једина концертна агенција „Југоконцерт” је у дуговима, и

Александар Милошев

Драган Радосављевић

Љубиша Јовановић

годинама не исплаћује хонораре. Не постоји услов за нормалну сезону сем да се свира бесплатно, што целу професију ставља у ситуацију немогућности бављења музиком. Не постоји простор за уметнике који овде раде и одрастају, каже Јо-

вановић. Додаје, да један Бојан Суђић није дириговао Београдском филхармонијом 11 година, а да на Коларцу концерт може да има онај ко је у стању да плати дворану.

„Бунт” је окупио искусне уметнике али и млађе.

– Наш план је да скренемо пажњу јавности и да понудимо квалитетан програм. Цео живот се бавимо музиком. Живот нам је аскеза, немамо празник ни распусте, вежбамо сваки дан. Бацили смо у празно 13 година након промена, а живот брзо пролази. За наредних 10 година неких од нас више неће бити на подијуму. Немамо времена да чекамо икс година да се ствари промене. Зато наши концерти почињу тачно у осам, јер сматрамо да смо све време за кашњење потрошили. Ово је самоодбрана уметности – каже Јовановић.

Наредни фестивал већ је заказан, одређен је и програм – циклус Бахових Бранденбуршких концерата, Шубертова „Пастрмка”, вече посвећено Енрику Јосифу и Душану Радићу, Шенбергова Симфонија број 2, плус поруџбина. Извођачи су Марија Шпенглер, Наташа Вељковић, сестре Бизјак, и сви учесници од ове године.

– Ми нудимо промену у времену у коме није сигурно шта ће се десити следеће недеље. Редитељ из Загреба Зоран Вулетић је дошао је на „Бунт” на позив Александра Милошева – гостујућег солисте Минхенске филхармоније и професора на „Trinity Laban Conservatoire of Music and Dance” у Лондону и Музичке академије у Загребу, снимео је концерт „Деца за децу” и ставио га на Јутјуб. На том наступу мали музичари свирали су за децу са посебним потребама, и то је један од најважнијих концерата фестивала, а приказани су и филмови о Мирославу Чангаловићу, Станојлу Рајичићу, Љубици Марић.

У и-мејл поруци коју нам је послао Александар Милошев (виола), који је дошао у Београд само због „Бунта”, написао је: „Уметност је скуп случајности које се из неког разлога материјализирају у савршеном реду увек на другом месту. То се десило и на „Бунту” у Београду. Нико од нас тамо није суделовао бесплатно. Храна и плата уметнику је управо уметност, и уверен сам да свака акција има и реакцију. Ствар је само када и где... Волим Београд!”

И виолиниста Драган Радосављевић стигао је из Берлина, где предаје на обе музичке академије, само због „Бунта”. Каже да својој земљи дугује дужно поштовање и жели да уради нешто за свој град. „Дошао сам јер волим своју земљу и нисам заборавио овај град, у коме ми је деда саградио кућу на Врачару 1909. године.”

– Док се човек сам не покрене и не удружи са истомислићима, професионалцима, ништа не може да се промени. Одјек „Бунта” био је диван. То више није питање пара, него духовног и моралног опстанка. Двадесет четири године живим ван земље, и за то време нико се није ужицео да види шта радим по белом свету. Свирао сам свега три-четири пута овде, и те концерте морао сам да финансирам. Довео сам у Београд свог пријатеља виолинисту Јулијана Рахлина 2001. у „Сава центар”. То му је била друга посета, а када је долазио први пут, питао ме је да ли да иде у Србију, и рекао сам му да је Србији потребна култура – прича Радосављевић и каже да ће неке од чланова Берлинске филхармоније довести на „Бунт” следеће године... ¶

БУНТ

Изгледа да је уметницима, многима међу њима, сасвим досадило да буду малтретирани, да буду у служби бирократије, да буду жртве сталне случајне или намерне замене са естрадом, досадило им је да се на њихов рачун и на рачун уметности, посебно савремене, праве доскочице и збијају шале, да их вређају незнањем и простаклуком, да никад не слушају ни шта говоре ни шта раде

ФЕСТИВАЛ

Ивана Стефановић

Првог октобра Љубиша Јовановић је први рекао: не може више овако, морамо нешто да урадимо, фестивал; неко други је после рекао: бунт; неко трећи је рекао: самоодбрана уметности; десетине су одмах на друштвеним мрежама разрадиле реч бунт па је настао акроним од Београдско удружење непослушних талената, а потом и Београдска уметничка независна територија. Затим је изврстан број уметника, извођача и других, рекао: долазимо чим кажете, долазимо да свирамо, да штимујемо клавире, да преносимо инструменте, да снимамо, да штампамо лифлете, да преводимо на стране језике, да дизајнирамо, да подижемо сајт, да уступамо простор... и да све то урадимо бесплатно...

Зашто су то урадили сви ти људи, зашто су неки дошли и из иностранства, зашто су трошили свој бензин, своје знање, своја уметничка имена и време за „и”? Зашто су веровали у фестивал БУНТ који нема ни канцеларију, ни организатора, ни рачун, ни буџет, који нема пи-ар, нема спонзоре, маркетинг, нема ништа... осим добре воље.

Али зато има много тога другог, а пре свега веру у уметност која живи

Овогодишња 22. Међународна трибина композитора одржана је под слоганом „Искорак у необично” између 7. и 11. новембра, у салама Дома омладине у Београду, Студија 6 Радио Београда и у холу Народне банке Србије. На шест концерата изведено је укупно 50 камерних композиција аутора из Србије и петнаест земаља, од бившег југословенског простора, преко Европе, до Канаде, САД и Јапана. Концерти су углавном били подељени према ансамблима: осим одличног квартета саксофона „4Saxess” из Словеније, свирали су изврсни домаћи ансамбли посвећени савременој музици: пијанистички дуо LP, „Градилиште”, гитаристички „Таурус” дуо, ансамбл хармоника и „Студио 6”.

Већ неколико година селектор организатора Удружења композитора Србије Иван Бркљачић осмишљава редовну смотру најновијих музичких остварења према неком тематско-жанровском кругу. Ове године то је „искорак у необично” с тим што је у нашој средини веома много тога везаног за савремено музичко стваралаштво „необично” и сматра се „искораком”, па чак и сама домаћа уметничка музика за коју има све мање разумевања и одговарајуће институционалне подршке.

Било је ту и „обичности” и „необичности”, а пронашло би се и прилично бизарности, што и не мора нужно да буде негативна квалификација. Овогодишња трибина била је компактна, изврсно одсвирана, разноврсна како по генерацијској заступљености тако и по актуелним стилским поетикама композитора из земље и света, а била је и одлично посећена и прихваћена од публике. У Београду се усталио завидан број слушалаца који прате овакве манифестације и који разумеју и воле савремену музику.

Освојени су „необични” простори за извођење уметничке музике: сала „Американа” Дома омладине и „Студио 6” Радио Београда, одакле је, по први пут у историји фестивала, Трећи програм директно преносио један концерт, који је том приликом био и снимљен за канал РТС дигитал.

Други „искорак у необично” били су извођачки ансамбли који су често и „диктирали” неке особине изведених дела, тако да трибину ове године наглашено карактеришу жанровске фузије, то јест међусобне комуникације, укрштања и прожимања умет-

Да ли сам соко ил’ хук олује

Овогодишња трибина била је компактна, изврсно одсвирана, разноврсна како по генерацијској заступљености тако и по актуелним стилским поетикама композитора из земље и света, а била је и одлично посећена и прихваћена од публике. У Београду се усталио завидан број слушалаца који прате овакве манифестације и који разумеју и воле савремену музику

22. МЕЂУНАРОДНА ТРИБИНА КОМПОЗИТОРА

Зорица Премаић

ЛП дуо

ничке музике са цез, поп, рок и фолклорним традицијама и стереотипима.

Могле су се, даље, уочити две основне стилске линије, обе веома савремене и актуелне у целом свету: постмодернистичка фузија, еклектичко „позајмљивање” и угледање на већ постојећу музику из разних историјских епоха и жанрова, као и неомодернистичка истраживања на плану новог соноритета и капацитета звука и звучача као материјала за говор музике „по себи”. Обе ове традиције наследили смо из прошлог века и њихово креативно трење и даље утиче на најновије музичко стваралаштво, с тим што аутори једне струје у први план истичу ванмузичке конотације цитираног/имитираног материјала и труде се да музици врате милозвучну и свима разумљиву лепоту, док се аутори друге струје труде да буду пошто-пото аутентични у експериментима и трагању за музичким дијалектима, којима тек треба развити изражајне финесе. Како то обично и бива, најуспелија су стваралачка прожимања обе ове струје у којима се истиче најбоље из сваке од њих. У савременој музици као да се више не постављају питања полижанровске пролиферације разног материјала, нити технологије и технике његове